

موسیقی

آثر خطر برای موسیقی سنتی

مدیرعامل خانه موسیقی ایران با اشاره به این که موضوع حمایت در سالیان طولانی مورد غفلت قرار گرفته‌است، گفت: موسیقی سنتی در خطر است و زنگ خطر این گونه موسیقی مدت‌ها پیش به صدا درآمده‌است و دولت باید از موسیقی جدی حمایت کند.

به گزارش ایرنا، حمیدرضا نوربخش مدیرعامل خانه موسیقی ایران گفت: موسیقی سنتی در خطر است و زنگ خطرش مدت‌ها پیش به صدا درآمده‌است و باید به داد آن رسید، در این چند سال آمار بگیریم، ببینید که تعداد اجرای موسیقی سنتی به نسبت اجرای سایر گونه‌های موسیقی چقدر بوده‌است؟ در باره خوب و بد و سطح یک، دو و سه آن‌ها صحبت نمی‌کنم، آیا اساساً در سالن‌های بزرگ در این شهر اجرای موسیقی سنتی ایرانی داریم؟ به معنای اخص این واقعا خطر است.

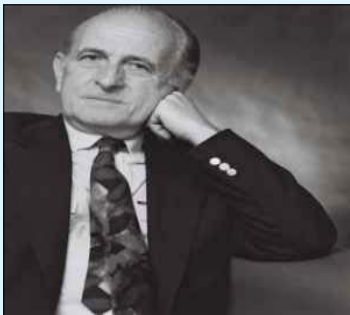
وی گفت: در دو دهه گذشته این گونه نبوده‌است، در سالن‌های بزرگ، کنسرت‌های موسیقی سنتی برگزار می‌شد، موسیقی سنتی به معنای موسیقی ایرانی که چار چوبش مشخص باشد، منظورم موسیقی سنتی خاص نیست که فقط ساز و آواز باشد، منظورم موسیقی است که به آن موسیقی ایرانی گفته می‌شود و شا کله موسیقی ایرانی؛ تصنیف، پیش درآمد، چهار مضراب و... دارد، اکنون چه تعداد کنسرت از این گونه موسیقی اجرامی شود؟

مدیرعامل خانه موسیقی ایران افزود: در صورتی که در کل سال به جز ایام فاط، شهادت و مناسبت‌های محرم و صفر، یک سالن خالی حتی برای یک شب، وجود ندارد، توسط چه موسیقی؟ ایراد نمی‌گیرم، این گونه نباید باشد که مایک بخشی را کلا نادیده بگیریم و به آن توجهی نکنیم.

نور بخش بیان کرد: می‌پذیرم که سلیقه شنیداری جامعه از موسیقی سنتی فاصله گرفته و ذائقه‌اش تغییر کرده‌است و نسل جوان مادیگر تحمل شنیدن ساز و آواز ندارد، برای این که نشنیده، نمی‌شنود و ارتباط ذهنی و عادت شنیداری با آن ندارند، همه این‌ها هست، ما باید چه کنیم؟ آیا باید بی تفاوت باشیم؟ این بخش نیاز به حمایت و توجه دارد، در تمام دنیا هم همین طور است، موسیقی جدی، حمایت می‌شود، موسیقی سرگرمی هم، یک چیز سرگرمی تفریح و... است.

وی اظهار کرد: طی مذاکراتی که با دفتر موسیقی داشته‌ایم، امیدواریم امسال بودجه حمایتی برای موسیقی سنتی اختصاص پیدا کند و ما بتوانیم حداقل سالن رایگان در اختیار گروه‌های موسیقی ایرانی و جوانان با استعداد این حوزه قرار دهیم. بالاخره یک گروه می‌تواند حدود ۳۰۰ بلیت بفروشد، در صورتی که ما هزینه‌هایش را کاهش دهیم و این گروه برای اجاره سالن هزینه نکند.

بشاعران کشور یک

«میر و سلا و هولوب»

برو در روباز کن
شاید اون بیرون کسی باشه:
یه درخت، یه جنگل
یه باغ
یا شاید هم یه شهر جادو
برو در روباز کن
شاید سگی باشه که
دنبال چیزی می‌گرده
شاید یه چهره رو اونجا ببینی
یا یه چشم
یا یک تصویر رو.
برو در روباز کن
اگه اون بیرون مه باشه
پاک می‌شه
برو در روباز کن
حتی اگه تاریکی متری کم شونده باشه
حتی اگه توفانی خیالی
اونجا چیزی هم نباشه.
برو در روباز کن
لااقل کوران که خواهد بود

سیاحت موسیقایی در تاریخ چند هزار ساله ایران

به بهانه کنسرت علیرضا قربانی در تخت جمشید، از خواننده‌ها و هنرمندانی مانند همایون شجریان پرواز همای، علی قمصری و... نوشته‌ایم که در بناها و اماکن تاریخی به اجرای آثار موسیقی پرداخته‌اند

الیه آرانیان

culture@khorasannews.com

علیرضا قربانی پس از اجرای کنسرت در کاخ چهلستون و کاخ سعدآباد، این بار در تخت جمشید به مدت سه شب روی صحنه می‌رود؛ خبری به شدت هیجان‌انگیز که باعث شد در همان دقایق اولیه، همه بلیت‌های این کنسرت به فروش برسد. در سال‌های اخیر، خواننده‌ها و هنرمندان موسیقی از فضای بسته و محدود سالن‌ها و تالارهای کنسرت به سمت اجرا در فضاهای باز، به‌ویژه محوطه آثار تاریخی روی آورده‌اند. همایون شجریان، سهراب پورناظری، روزبه نعمت‌اللهی و... هم پیش از این کنسرت‌هایی در کاخ سعدآباد و عالی‌قاپو اجرا کرده‌اند. این در حالی است که عده‌ای از کارشناسان و متخصصان میراث فرهنگی، مخالف برگزاری این رویدادها در محوطه بناهای تاریخی هستند و این نگرانی وجود دارد که ممکن است به این آثار آسیب برسد؛ اما گروهی هم معتقدند که اگر آیین‌نامه‌های حفاظت از بنا و تناسب رویداد با بنای انتخاب‌شده رعایت شود، اجرای کنسرت در این فضاها منعی ندارد. همان‌گونه که هم‌اکنون در کشورهایی مانند ایتالیا و فرانسه این اتفاق می‌افتد. به انگیزه اجرای کنسرت علیرضا قربانی در تخت جمشید، از چند برنامه موسیقی که در چند سال اخیر در بناهای تاریخی ایران اجرا شده‌اند، نوشته‌ایم.

■ **۳ شب پر شکوه موسیقی در تخت جمشید**
علیرضا قربانی که بیش از یک سال به دنبال مجوز برگزاری کنسرت در تخت جمشید بود، بالاخره موفق شد و تا ۹ تیرماه، ساعت ۲۰:۳۰ در این مکان پر شکوه و تاریخی روی صحنه می‌رود. بلیت‌های این کنسرت از ۳۰۰ تا ۷۵۰ هزار تومان قیمت‌گذاری شده‌اند. امیرحسین سمیعی، مدیر دفتر موسیقی درباره کنسرت علیرضا قربانی در تخت جمشید به خبرگزاری برنا گفته‌است: «الحاق

فضاهایی که می‌تواند به افزایش ظرفیت برپایی کنسرت موسیقی در کشور کمک کند، یکی از راه‌های برون‌رفت از هزینه‌های سنگین برگزاری کنسرت‌هاست و با تحقق این امر به کاهش هزینه‌های برگزاری کنسرت کمک خواهد شد و از سوی دیگر تعداد بیشتری از مردم می‌توانند در برنامه‌های فرهنگی و هنری حضور پیدا کنند.»

سمیعی این نکته را هم اضافه کرده که به زودی همه فضاهای باز که ظرفیت میزبانی رویدادهای هنری را دارند، به ظرفیت موسیقی کشور اضافه خواهند شد. علیرضا قربانی، پیش از این هم سابقه اجرای کنسرت در بناهای تاریخی را داشته‌است؛ او در مرداد ۹۸ در کاخ چهلستون اصفهان و در خرداد و تیرماه ۱۴۰۲ در محوطه کاخ سعدآباد تهران برنامه اجرا داشت.

■ **پرواز همای با «شیدا» در کاخ نیاوران**
محوطه باز مجموعه فرهنگی تاریخی نیاوران در آخرین شب‌های خردادماه امسال میزبان اپرای پرواز همای با نام «شیدا» بود که با استقبال خوب مخاطبان هم‌مواجه‌شد. اپرای «شیدا» داستان عاشقانه یهودای آوازخوان و شیدا (دختر شاه طهماسب) است که قربانی خشم و قدرت طلبی قزلباش‌ها می‌شود؛ داستان‌ها و روایت‌هایی که در منابع تاریخی به آن‌ها پرداخته شده و حالا در این اپر، روایتی جدید بر اساس مستندات تاریخی به بیننده ارائه می‌شود. بازیگران حاضر در اپرای «یهودا و شیدا» این‌ها بودند: محمدحسین صفری

در نقش وحشی بافقی، امیر کربلایی زاده در نقش شاه طهماسب، نادر فلاح در نقش چوهارسلطان، آرزو نبوت در نقش پریخان، پیمان رضوی در نقش قباد، آیداشجعی در نقش شیدا و لاله کرمی در نقش مهربانو. پرواز همای پیش از این هم دو اپرای «حلاج» و «موسی و شبان» را در محوطه کاخ سعدآباد به صحنه برد.

■ **تصویر موسیقی بناهای تاریخی در «تار و تاربخ»**
البته همیشه این‌طور نیست که هنرمندان موسیقی، محوطه بناهای تاریخی را به صحنه اجرا تبدیل کنند. گاهی هم هنرمندان این حوزه برای یک بنای تاریخی که میراث فرهنگی و تمدنی است، قطعه موسیقی می‌سازند و با حضور در آن محل، اثرشان را ضبط می‌کنند. یکی از این هنرمندان خوش‌ذوق، میدیا فرج‌نژاد، آهنگ‌ساز ایرانی است که در پروژه بزرگ «تار و تاربخ»، قطعاتی شنیدنی برای اماکن و بناهای تاریخی کشورمان ساخته و ضبط کرده‌است. او حدود سه سال است که مشغول پروژه «تار و تاربخ» است و تا به حال دو آلبوم از این قطعات را منتشر کرده و به زودی آلبوم سوم هم در دسترس علاقه‌مندان قرار می‌گیرد. فرج‌نژاد و بیش از ۳۰ هنرمندی که او را در این پروژه همراهی می‌کنند، به بناها و آثار تاریخی فراوانی در ایران سر زده‌اند از جمله: شهر سوخته، آرامگاه فردوسی، قلعه دختر کرمان، قلعه گلاب خوزستان، بیشاپور و معبد آناهیتا، دژ تابران، هارونیه و... او در باره این پروژه و

نواختن نی لبک امید برای ساکنان کشتی زندگی

نگاهی گذرا به رمان «برده رقصان» که روایتگر دوران برده‌داری در آمریکا و اوج اندوه سیاه‌پوستان است

جواد لنگریان

culture@khorasannews.com

جسی بوپلر نوجوانی پاک و احساساتی است که در نیواورلئان آمریکا در خانواده‌ای تهیدست روزگار می‌گذراند. تنها همدم جسی او‌ای نی لبک‌اش است که با نوایی رؤیایی او را به روشنایی زندگی پیوند می‌دهد. نوجوان قصه‌ما در غروب دلگیری می‌رود تا از عمه آگاتا چند شمع قرض کند اما این آغاز سفری اندوه‌بار خواهد بود، چرا که در دان دریایی جسی را می‌ربایند تا او در کشتی مهتاب برای برده‌هانی لبک بنواز. برده‌ها باید در عرشه کشتی شاد و خوشحال برقصند تا نیروی آن‌ها در سفر دشوار روی اقیانوس تحلیل نرود و برای فروش بهتر آماده شوند.

کتاب برده رقصان نوشته پائولا فاکس ما را با جسی بوپلر همسفر کشتی مهتاب می‌کند تا در سفری دریایی هم‌ناظر بی‌رحمی برده‌داران باشیم و هم شاهد آگاهی و شکوفایی بردگان و البته رهایی‌یافتگان. نثر زیبا و آهنگین فاکس خواننده برده رقصان را از سطرهای ابتدایی داستان با مهارتی بی‌مانند با جسی بوپلر قهرمان نوجوان اثر همراه می‌کند تا با هوشمندی به قصه تاریخ بردگان گوش بسپارد اما امید و توان خود را در جهت دستیابی به روزهای روشن و آینده خوب همواره حفظ کند و ارتقا بخشد.

■ **رقص اندوه بر عرشه کشتی**
تاریخ می‌گوید که میان سال‌های ۱۵۰۰ تا ۱۸۰۰ میلادی حدود ۱۵ میلیون سیاه‌پوست آفریقایی به قاره آمریکا انتقال یافتند. تجار برده آن‌ها را در زیر عرشه کشتی با زنجیر به هم می‌بستند تا قادر به فرار یا پریدن به دریا نباشند و آن‌گاه در عرشه کشتی به‌زور به رقص وامی‌داشتند تا سالم به کشتزارها تحویل داده شوند.

هزاران برده در کشتزارهای پنبه و نیشکر کار می‌کردند. بردگان برای جلوگیری از فرار به زنجیر کشیده می‌شدند و شلاق رایج‌ترین تنبیه برای

سختی‌هایی که در این مسیر با آن‌ها مواجه شده، چندی قبل به خراسان گفته بود: «روند کار به این صورت است که بنایی را از یک منطقه کشور انتخاب می‌کنم و بر اساس اتفاقاتی که در آن منطقه افتاده‌است، آن بنا را به تصویر موسیقایی می‌کشم. تاکنون بیش از ۳۰ اثر ضبط شده‌است و این سفرها تا ساخت ۸۰ قطعه تابلوی موزیکال ادامه دارد.

دغدغه اول من میراث فرهنگی است و از میراث ناملموس که موسیقی است، استفاده می‌کنم تا در حد توان به حفظ میراث فرهنگی ملموس کشور کمک کنم. ما بیشتر به دنبال معرفی آثار تاریخی هستیم که شاید تعداد زیادی از مسئولان میراث فرهنگی از وجود آن‌ها کمتر خبر داشته یا غافل شده باشند و به همین دلیل این آثار در معرض تخریب قرار گرفته‌است». سال گذشته اولین آلبوم «تار و تاربخ» در رقابت بین‌المللی گلوبال موزیک اواردز در بخش بهترین نوازندگی و بهترین موسیقی فولک معاصر ایرانی دو مدال طلا دریافت کرد.

سفر به تاریخ با تار ایرانی

از دیگر هنرمندانی که موسیقی ایرانی را با تاریخ و فرهنگ ایرانی پیوند زد، علی قمصری، نوازنده تار و آهنگ‌ساز است. این هنرمند متولد ۱۳۶۲ است و آموختن موسیقی را در هنرستان موسیقی آغاز کرد. قمصری وقتی ۲۲ ساله بود، آلبوم «نقش خیال» با صدای همایون شجریان را آهنگ‌سازی کرد و این آغاز شهرت او بود. یکی از فعالیت‌های این نوازنده سرشناس تار، پروژه «تار ایرانی» است که در آن با سفر به شهرهای ایران و اماکن تاریخی و فرهنگی شهرهای مختلف کشورمان، به‌نوازندگی تار می‌پردازد و حاصل هر اجرا را در قالب ویدئو به اشتراک می‌گذارد. قمصری در قالب پروژه «تار ایرانی» به شهرهایی مانند قزوین، تهران، شیراز، تبریز، اردبیل، کردستان، کرمانشاه، ایلام، خرم‌آباد، بروجرد، سنج، صحنه، کنگاور، قوچان، گرگان، خوزستان، تربت‌جام، شهرکرد، مشهد، نیشابور، توس، بجنورد، بهشهر، بابل، یزد، کرمان، مینبد، رشت، شوشتر، ساری و مهاباد سفر کرده و در بناهای تاریخی و اماکن فرهنگی این شهرها تار نواخته‌است.

ادبیات جهان

ادبی

یک جرعه مثنوی

انسان این دو حرکت را دارد؛ یا به عقب می‌رود و در واقع سیر قهقریایی می‌کند که سیر قهقریایی کافر، حرص و آز است؛ یا رو به بالامی‌رود که سیر در راه خداست و همه صدق و نیاز است.

هر گیاه را کش بود میل غلا
در مزید است و حیات و در نما
هر گیاهی که به سمت بالا می‌رود و رشد می‌کند در بهار، سبز می‌شود و شاخه‌هایش به سمت پایین می‌آید کم کم و زرد می‌شود. چون که گردانند سر سوی زمین در کمی و خشکی و نقص و غیبن میل روح چون سوی بالا بود در تزیید مرجعت آن جابود و رنگون ساری سرت سوی زمین آفلی حق لایح الاقلین خداوند افول‌کننده‌ها را دوست ندارد؛ پس سیرت در این سفرِ خاک به انسانی به سمت بالا باشد.

تفسیر مثنوی معنوی از عبدالجبار کاکایی به همت موسسه پیشگامان شعر نوین ایرانیان

خبر

پنجمین زبان شیرین دنیا

رایزن فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در نخستین نکوداشت استادان و معلمان فارسی در اتریش گفت: زبان فارسی در شمار پنج‌زبانی قرار دارد که سازمان یونسکو به عنوان شیرین‌ترین زبان‌های دنیا آن را شناسانده‌است.

به گزارش ایرنا، در این مراسم ضمن تجلیل از منتخبی از استادان و معلمان زبان فارسی در اتریش، طی یک هم‌اندیشی، درباره راه‌های گسترش آموزش زبان فارسی و ارتقای کیفی آن در دانشگاه‌ها و مدارس اتریشی‌اعم از دولتی و خصوصی بحث و تبادل نظر تفصیلی صورت گرفت. دکتر رضا غلامی، رایزن فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در اتریش، گفت: زبان فارسی که از زبان پارسی باستان سرچشمه گرفته‌است، یکی از دیرینه‌ترین زبان‌های دنیاست که پیشینه آن دست کم به ۵۲۲۰ سال پیش از زاردوز حضرت مسیح بازمی‌گردد.

هشتمین زبان پرکاربرد در محتوای وب

وی افزود: هم‌اکنون، زبان فارسی با بیش از ۱۲۰ میلیون نفر گویشور و نزدیک به ۵۰ میلیون نفر آشنا با این زبان، همچون دزدان نخست دنیاست؛ افزون بر این، فارسی، هشتمین زبان پرکاربرد در محتوای وب به شمار می‌آید. اینک، در کشورهایی ایران، افغانستان، تاجیکستان، ازبکستان، پاکستان، عراق، ترکمنستان و آذربایجان به فارسی سخن می‌گویند افزون بر این که فارسی، زبان رسمی ایران، تاجیکستان و افغانستان به‌شمار می‌رود. وی اظهار کرد: با آن که زبان فارسی در شمار زبان‌هایی است که الفبا و دستور زبان بی‌همنی خود را دارند، اما فارسی، زبان سختی به‌شمار نمی‌رود. گویش‌های بومی زبان فارسی را می‌توان در بحرین، عراق، پاکستان، کویت، امارات متحده عربی، قطر، روسیه، جمهوری آذربایجان، قرقیزستان، قزاقستان، ترکمنستان، چین و هند نیز جست‌وجو کرد.

وضعیت زبان فارسی در اتریش

رایزن فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در اتریش اظهار کرد: در سال‌های گذشته، خوشبختانه آموزش زبان فارسی در کشور اتریش با دلسوزی شماری از استادان و معلمان زبان فارسی برای و سرزنده مانده‌است. هر چند ممکن است چشم‌داشت از جریان آموزش زبان فارسی در اتریش فراتر از آن چیزی باشد که تاکنون رقم خورده‌است اما روشن است که در این کشور، در بیشتر زمان‌ها، راه برای یادگیری زبان فارسی به‌ویژه دلبستگان به این زبان در تراز هار و ده‌های گوناگون باز بوده‌است.

نخستین نکوداشت استادان و معلمان فارسی در اتریش با حضور شماری از استادان و معلمان زبان فارسی و نیز تعدادی از کارشناسان حوزه زبان آموزشی در تاریخ پنج‌شنبه ۳ خرداد ۱۴۰۳ در محل رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در وین (تالار ابن سینا) برگزار شد.